

**Eruditio – Educatio**

A Selye János Egyetem Tanárképző Kara tudományos folyóirata  
Vedecký časopis Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho v Komárne  
Research Journal of the Faculty of Education of J. Selye University

**2015/1**  
**(10. évfolyam)**

**Alapító főszerkesztő**  
Erdélyi Margit

**Főszerkesztő**  
Liszka József

### Szerkesztőbizottság

Prof. Ing. Albert Sándor, CSc.; Prof. PhDr. Cséfalvay Zsolt, PhD.; RNDR. Csiba Peter, PhD.; **Prof. PhDr. Erdélyi Margit, CSc. (elnök)**; Prof. Dr. Hans-Joachim Fischer; Prof. Dr. Földes Csaba, DrSc.; Prof. Dr. Kovátsné Németh Mária; doc. PhDr. Liszka József, PhD.; Prof. PhDr. ThDr. Peres Imre, PhD.; Prof. PhDr. PaeDr Perhács János, CSc.; Prof. Ing. Stoffa Veronika, CSc.; Prof. Dr. Szabó András, DrSc.; Prof. Dr. Szabó Péter, PhD.; doc. Szarka László, CSc.; doc. Dr. Tölgyesi József; Prof. Dr. Varga J. János, DSc.

### A szám anyagát lektorálták

doc. Dr. Horváth Kornélia; Dr. habil. Kereszty Orsolya, PhD.; Prof. PhDr. Lanstyák István, PhD.; doc. Dr. Liszka József, PhD.; doc. Dr. Lőrincz Julianna, PhD.; Prof. Dr. Pukánszky Béla; Dr. Stredl Terézia, PhD.

### Olvasószerkesztő

Vajda Barnabás

### English abstracts reviewed by

Andrea Puskás

**Eruditio – Educatio** • A Selye János Egyetem Tanárképző Kara tudományos folyóirata • Megjelenik évente négy alkalommal • Kiadja a Selye János Egyetem Tanárképző Kara (Komárom) • IČO 37 961 632 • A szerkesztőség címe: Pedagógická fakulta Univerzity J. Selyeho, Bratislavská 3322, SK-945 01 Komárno, P.O.Box 54 • Tel.: +421-35-3260-627 • E-mail: [liszkaj@selyeuni.sk](mailto:liszkaj@selyeuni.sk) • Szerkesztőségi munkatárs: Hanusz Szilvia • Borító és nyomdai előkészítés: Liszka Szabolcs • Nyomta: Štatistické a evidenčné vydavateľstvo tlačív, a.s., Bratislava • ISSN 1336-8893 • EV 2179/08 • 2015 április • <http://eruditio-educatio-hu.webnode.hu/> • Példányszám: 200 • A kiadvány nem árusítható.

**Eruditio – Educatio** • Vedecký časopis Pedagogickej fakulty Univerzity J. Selyeho v Komárne • vychádza 4x ročne • Vydáva Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho (Komárno) • IČO 37 961 632 • Adresa redakcie: Pedagogická fakulta Univerzity J. Selyeho, Bratislavská 3322, SK-945 01 Komárno, P.O.Box 54 • Tel.: +421-35-35-3260-627 • E-mail: [liszkaj@selyeuni.sk](mailto:liszkaj@selyeuni.sk) • Redakčná asistentka: Szilvia Hanusz • Obal a tlačiarenská príprava: Szabolcs Liszka • Tlač: Štatistické a evidenčné vydavateľstvo tlačív, a.s., Bratislava • ISSN 1336-8893 • EV 2179/08 • apríl 2015 • <http://eruditio-educatio-hu.webnode.hu/> • Náklad: 200 ks • Periodikum je nepredajné.

**Vol. 10, No. 1 (Magyar) 2015**

**Content & Abstracts of the studies**

**Tartalom**

**Tanulmányok**

**Kéri Katalin:**

*Női élet, leánynevelés a XVI–XVIII. századi Magyarországon*

**H. Nagy Péter:**

*Ady Endre költészetének alapvonásai. Történeti-poétikai vázlat*

**Kusper Judit:**

*A kortárs irodalom tanításának lehetőségei a tankönyvek tükrében*

**Simon Szabolcs:**

*Ideológia a tankönyvekben és a tantervekben*

**Eőry Vilma:**

*A tankönyvszöveg motivációs ereje. Egy felmérés tanulságai*

**Molnár Mária:**

*A nyelvi norma közvetítése legkorábbi középiskolai tanterveinkben*

**Tóth Gábor:**

*Beszámoló Hetény La Téne-kori birtuális temetőjének embertani vizsgálatáról. A Duna Menti Múzeum gyűjteménye*

**Fórum**

**Martin László:**

*A tanulás neuropszichológiai alapmechanizmusai, alaptípusai és a mnemotechnikák*

**Közlemények**

**Liszka József:**

*A Selye János Egyetem Tanárképző Karán készült néprajzi tárgyú záródolgozatok (2007–2014)*

**Recenziók**

**Vajda Barnabás:**

Fischer Ferenc: *A „háború utáni háború” 1919–1933. A versailles-i szerződés kijátszása*

**Máté Orsolya:**

Horváth Kornélia: *Petri György költői nyelvéről*

**Illés Attila:**

Lőrincz Julianna, Simon Szabolcs és Török Tamás szerk.: *Az anyanyelvoktatás dokumentumainak szakmai, módszertani vizsgálata*

**Rudas László:**

Vajda Barnabás: *Hidegháború és európai integráció. Régi és új szempontok a 20. század második felének történeti értelmezéséhez*

**Páldi Klaudia:**

*Eruditio–Educatio* 2014/4: Humour in Contemporary Societies

**Jubileum**

**Simon Szabolcs:**

*Titkok tudója. Erdélyi Margit professzor asszony hetvenedik születésnapjára*

**Szerzőink**

**Tanulmányok**

### **Női élet, leánynevelés a XVI–XVIII. századi Magyarországon**

Kéri Katalin

#### **Women's Life, Girl's Education in Hungary in the 16-18<sup>th</sup> Centuries**

##### **Abstract**

The study sums up the partial result of a wider research, which examines the history of women's and girl's life in the modern period. We survey and compare the content of those written and printed sources in Hungarian from the early modern period to the end of the Enlightenment, which are written about the everyday life, education and bringing up of women living in Hungary and Transylvania in that era.

The resources include pamphlet, original discourse, poems, collection of letters, funeral preaching, as well as articles and books about the way of living.

Many national researchers have done research on this topic, and beside the presentation of the primary resources we paid attention to the interpretation of their work and the enlargement of their data, too. Our studies showed that the Hungarian authors in the examined era knew well the important European written resources about women, the education of young women, and they focused on these translations, adaptations, and summed up their own experiences and opinion in their independent works.

**Key words:** the early modern period, the Enlightenment, history of girl's education, women's life, history of education

**Kulcsszavak:** kora újkor, Felvilágosodás kora, lánynevelés-történet, női élet, neveléstörténet

## Ady Endre költészetének alapvonásai

Történeti-poétikai vázlat

H. Nagy Péter

### The Basic Features of Endre Ady's Poetry. A Historical-Poetical Sketch

#### Abstract

The paper provides a historical-poetical interpretation of Ady's lyric. After outlining the broader context, it analyses the poet's volume compositions, confessional poetic speech, innovative way of utterance, symbolic vision, allegoric usage of imagery, perception of tradition and the linguistic modifications of his career. The work is built on the interpretation of some more important and typical poems, with occasional micro-analyses keeping the principle of close-reading in mind. By this it primarily provides the summary of the poetical-rhetorical procedures of Ady's poetry, which can be used in education.

**Key words:** classical modernity, innovation, areferentiality, symbolism, volume composition

**Kulcsszavak:** klasszikus odernség, innováció, areferencialitás, szimbolizmus, kötetkompozíció

## A kortárs irodalom tanításának lehetőségei a tankönyvek tükrében

Kusper Judit

### The Possibilities of Teaching Contemporary Literature in the Mirror of Coursebooks

#### Abstract

What is the reason of the fact that most students do not know or do not like contemporary literature? Do they meet it at all? What role do lecture notes have in this? I seek answers for the above questions, while I try to show through three lecture notes that the knowledge of contemporary literature and literary language can bring literature and reading closer to the recipient.

**Key words:** contemporary literature, education, coursebook analysis

**Kulcsszavak:** kortárs irodalom, oktatás, tankönyvelemezés

## **Ideológia a tankönyvekben és a tantervekben**

Simon Szabolcs

### **Ideology in Coursebooks and Curricula**

#### **Abstract**

The first part of the paper maps the theoretical background of the revision of the reform of education and its associated ideology. In the second part, the author pays special attention to the issues of ideology manifested in coursebooks with an emphasis on Hungarian language coursebooks for secondary schools.

**Key words:** education, ideology, coursebooks, curricula

**Kulcsszavak:** oktatás, ideológia, tankönyvek, tantervek

## **A tankönyvszöveg motivációs ereje**

Egy felmérés tanulságai

Eőry Vilma

### **The Motivational Power of the Texts of Coursebooks. Lessons Learnt from a Survey**

#### **Abstract**

The study examines the exterior of coursebooks regarding their motivational power, which lets the students take them in hand with pleasure and lets them learn from them. It reviews the fundamental concepts of reading and learning motivation, since the topic affects both. Then it analyses the questionnaire, which was filled in by 120 high-school students from three different schools, and represents three age groups (the 9th, the 10th and the 12th class). The questionnaire has two parts: (1) questions concerning reading habits, (2) questions concerning the visual characteristics of coursebooks. The motivation of coursebook-usage is linked with learning motivation but differs from other reading motivations. The most important motivational factors of coursebook-usage are the illustration, the colour and the clear visual arrangement of the coursebook's text.

**Key words:** motivation for reading and learning, reading habits, illustrations, motivational power, motivation for using coursebooks, the questionnaire method

**Kulcsszavak:** olvasási és tanulási motiváció, olvasási szokások, illusztrációk, motivációs erő, tankönyvhasználati motiváció, kérdőíves módszer

## **A nyelvi norma közvetítése legkorábbi középiskolai tanterveinkben**

Molnár Mária

### **Mediating Linguistic Norms in the Earliest Secondary School Curricula**

#### **Abstract**

The paper outlines the linguistic norm interpretation of our first secondary school curricula published in the late 19<sup>th</sup> century. The main objective of native language teaching of all time has been the integration of students in social communication and the language usage of the linguistic community. The understanding and the way of mediating the linguistic norm has a central part in this. The paper highlights that by creating native language teaching based on language usage with the purpose of communication these early curricula imposed a social and pragmatic norm interpretation on native language teaching. By making the teaching of living language usage compulsory they provided the education of individuals who, as members of society during their linguistic activities, became able to accept as well as renew and create social norms. In the Hungarian part of the curricula it is clear that the authors understood norm mediation as a creative process. Based on these it can be assumed that our oldest curricula are at the same time the most modern ones as well.

**Key words:** secondary school curriculum, linguistic norm, norm mediation, native language teaching, real linguistic practice

**Kulcsszavak:** középiskolai tanterv, nyelvi norma, normaközvetítés, anyanyelvi oktatás, valós nyelvi praxis

## **Beszámoló Hetény La Tène-kori birituális temetőjének embertani vizsgálatáról A Duna Menti Múzeum gyűjteménye**

Tóth Gábor

### **Report on the Anthropological Examination of the La Tene Age Biritual Cemetery in Hetény (Chotín)**

#### **Abstract**

The paper presents the data revealed from the anthropological examination of the remains of 47 persons dug up in Slovakia. In this paper we present the results of the physical anthropological investigations of the Celtic burials found at Chotín. During the examination of the skeletal material we carried out the demographic and the morphometric analysis, estimated the stature and investigated the pathological alterations and the oral status.

**Key words:** La-Tène Age, Chotín, Anthropology

**Kulcsszavak:** La-Tène kor, Hetény, Antropológia

## **A tanulás neuropszichológiai alapmechanizmusai, alaptípusai és a mnemotechnikák**

Martin László

### **The Neuropsychological Basic Mechanisms and Basic Types of Learning and Mnemonic Techniques**

#### **Abstract**

The study highlights the basic mechanisms of learning which are connected to neuronal processes (sensitization, habituation, association, discrimination, transfer, generalization), and presents learning processes, which are found there (imprinting, perceptual-, sensorimotorial, S-S, S-R, insight, latent- and social learning). In the second part we demonstrate 12 variations of mnemonic techniques (the method of places, bi- and polymodal informing, embedding: network of association, learning by doing, overlearning, more and more learning: tent-model, using interferences, emphasizing differences, organizing, restructuring, traveling-wiring, PQRS, consolidation by sleeping).

**Key words:** learning-teaching, neuropsychological basic mechanisms- and basic types of learning, mnemonic techniques

**Kulcsszavak:** tanulás-tanítás, tanulási alapmechanizmusok, a tanulás alaptípusai, mnemotechnikák